

Jaromír 99: Mimosezóna

Host, Brno 2022, 200 s.

Jan Krasický

Všechno, co odchází, a všechno, co se navrácí, se potkává v tajemné mlze. I tak by se, s poukáním na úvodní slova parafrázovaná z předmluvy Jaroslava Rudiše, dala charakterizovat jedna ze základních metafor souboru písňových textů Jaromíra Švejdíka alias Jaromíra 99. Kniha vzhledem k autorovu bohatému uměleckému odkazu zaujme svým vizuálem i textovým obsahem.

Prostřednictvím vybraných písňových textů kniha shrnuje třicet let tvorby skladatele, textaře, výtvarníka, který svou osobitou poetiku vkládá do všech uměleckých odvětví od hudby a literatury přes výtvarná plátna a komiksové stránky až po film. Písňové texty doplňují reprodukce Švejdíkových obrazů, je tu i předmluva Jaroslava Rudiše, parťáka z devadesátek, a závěrečný rozhovor, v němž se autora ptá hudební publicista Michal Pařízek.

Osobní předmluva Jaroslava Rudiše je věnována příteli, naplněná vzpomínkami na společná setkání a zároveň reflektuje jedinečný zdroj Švejdíkovy tvorby, rodné Jesenicko. Je to úvod, který si kniha zaslouhuje – zavede nás do nevědního mikrosvěta, Rudišovými slovy do světa „života a mlhy“, německého *Leben*, pozpátku *Nebel*. Jsme pozváni do tajuplných míst, do sudetských i městských samot.

Písňové texty jsou seřazeny chronologicky a vždy je jich vybráno několik z daného alba napříč všemi uskupeními, které Jaromír 99 utvářel. Nejvíce zastoupena je kapela Priessnitz, dále jsou tu texty skupin Umakart, Jaromír 99 a Bombers, Kafka Band a Letní kapela, přidány jsou texty písní z filmu *Alois Nebel* a textařský podíl na albu *Dobré časy* Václava Neckáře. Na obálce knihy je přehled diskografie – je opravdu úctyhodný, a tak zabírá přední i zadní stranu.

Co předávají tyto texty čtenáři? I přes vývoj směrem k civilnímu projevu, jak sám autor přiznává v závěrečném rozhovoru, zprostředkovávají až jakousi sílu zařikávání, ovlivnění přírodou jesenických hor, odkazují k samotám a tichu. V mlhách se mihotá německý duch, který v Sudetech sídlil a po odsunu zmizel. Vystává znovu v názvech písní („Werwolf“, „Nacht und Nebel“) i alb (*Freiwaldau*, *Nebel*, *Hexe*) kapely Priessnitz, která je pojmenována po slavném léčiteli.

Tajuplnost a jedinečnost jesenické oblasti, otisknuté do autorovy duše, utvářejí potenciál knihy. Ostatně v člověku, který se blíže seznámil se sudetskými horami severovýchodní Moravy, zanechá tento prostor nezapomenutelný dojem. Takový čtenář bude na knihu pohlížet odlišně, nepochybně ji nebude vnímat jako pouhý sborník písňových textů, byt shrnující bohatou uměleckou dráhu.

Poetika náleží a ztrát protkává celou řadu textů. Nostalgické ohlazení, tajemství lásky, snu i smutku, to vše zde opisuje velký kruh a je jedno, zda scéna je městská, či pohorská, jak připomíná Rudiš v předmluvě na příkladu, kdy v jedné z písní „Jaromír zpívá o posledním autobuse, který se motá opilý po horách, ale klidně by to mohl být noční spoj někam na pražský Prosek. Nebo z Jeseníku do Zlatých hor“. Skvostnými korálky jsou i texty písní zpívané Václavem Neckářem (hit „Půlnoční“ a album *Dobré časy*), které dokázaly (nejen duchovně, ale i duševně) skvěle skloubit osobitost Švejdíkovy tvorby se zpěvákovou osobní zkušeností a jeho hudebním profilem.

Otázkou může být, zda před čtenářským publikem obstojí texty samotné, v tichu, bez hudby. Na základě zkušenosti mohu říct, že texty narůstají o nový rozměr, a tím je jejich

„zprovoznění“ v písni. Jejich čtení v knize může být vnímáno různorodě, jejich poetičnost se rozkládá na určité škále kvality, jak dokládá i v závěrečném sebehodnocení sám autor, každopádně síla těchto písňových textů, kterou můžeme uplatňovat například i při čtení nahlas, je v čistém, neprefabrikovaném zaujetí životem a všemi jeho stránkami, s jasným dnem i temnou nocí, z objevené lásky i zahořklé samoty, z každodenní rutiny i nostalgické po uprchlém. Nesmíme přitom zapomenout na to, že poezie byla odedávna svázána s hudbou, jednoho dne však někdo přišel a začal vyrábět šuplíčky.

Bonusem knihy je výtvarná stránka, již tvoří reprodukce děl Jaromíra 99. Jsou zde obrazy kouzelných nocí v jesenických horách a další náměty inspirované přírodní scenérií. Zajímavé je koncipován přebal – po rozložení na nás vykukne reprodukce, kterou si majitel knihy klidně může zarámovat. Výtvarno je tak provázáno s literárnem, ovšem místy je obrazového vyjádření snad až přespříliš, texty pak trochu ustupují do pozadí. Kniha usiluje i o propagaci autora a jeho díla (decentní odkaz na *Spotify*, velké množství reprodukcí, které utvářejí i poměrně vysokou cenu knihy), a svým vzhledem tak zaujme i příležitostného čtenáře.

Knihu si pořídí sběratel, fanoušek, o něco dál k ní budou mít ostatní. Mnohé si ale získá svou koncepcí, vizuálem i sdělitelností textů. I když jsou písňové texty specifickým druhem poezie, jde o zaslouženou poctu umělci, který z mlhy utkává svou nezaměnitelnou nit, po níž se sbíhají média uměleckého textu, hudby, filmu, komiksu, obrazu. Nechť se nám představí to, co vystupuje z tajemné mlhy! ■

